

ODKAZ SØRENA KIERKEGAARDA SLOVENSKU

Roman Králik

SØREN KIERKEGAARD (5. 5. 1813 – 11. 11. 1855) sa narodil do dobre situovanej luteránskej rodiny v čase „zlatého veku“ Dánska. Ako filozof, spisovateľ a teológ obdarovaný skvelým intelektom, schopnosťou rečniť a brilantne písať, vstúpil do povedomia vtedajšej spoločnosti mnohými esejami, článkami a spismi pod rôznymi pseudonymami. Netušil, že jeho myšlienky sa dotknú myslenia nielen Európy, ale aj celého sveta. V učebniciach filozofie býva označený za otca existencializmu. Vývoj filozofického myslenia v západnej hemisfére a najmä spoločenskej situácie v Dánsku potvrdila oprávnenosť jeho kritiky a obáv z trendov, ktoré trefne pomenoval a analyzoval.

Masy sú v očiach Kierkegaarda pascou pre skutočný rozvoj osobnosti. Varoval ľudí pred tým, aby pohodlne splynuli s davom a prijali jeho hodnoty, ciele a východiská. Tvrdieval – „v mase niet pravdy“, hoci každý človek v nej nejakú svoju pravdu má. Obzvlášť mladí ľudia si musia dávať pozor, aby ich osobnosť nebola „roztopená“ v kultúre davu. Najhoršia pravda je tá, ktorú presadzuje dav. Preto Kierkegaard tak ostro vystupoval proti médiám a článkom v rukách politikov, v ktorých sa ľudia vyjadrujú všeobecne a neadresne, skrývajú sa v mase. Volal po osobnej zodpovednosti človeka, ktorý dokáže tvárou v tvár druhému vyjadriť svoj názor, svoju kritiku, svoje riešenie. Varoval pred individualizmom, ale viedol človeka k tomu, aby sa stal individualitou.

Aj cirkev sa stala terčom jeho kritik. Nie preto, že ju chcel zničiť, ale preto, aby jej pomohol. Cirkev, ktorá sa spája s politickou mocou, aby získala vplyv v spoločnosti, sa spreneveruje svojmu poslaniu, ktoré vyplýva z evanjelia a z Kázne na hore. Skutoční kresťania budú v konflikte s kultúrou a spoločnosťou vo svojej dobe, pretože žijú v paradoxe – cirkev má svoje korene v inom svete, ale pôsobí na tomto svete. Boží ľud, ktorý splýva s kultúrou, sa postupne stane spoločnosťou pohanov, ktoré už nebude mať „inakosť“ tak potrebnú, aby sa hojivo liečili rany a bolesti danej doby. Láska k blížnemu a ochota k obeti i utrpeniu

Americký profesor Andrew Burgess (druhý zľava) - foto: Ľubo Bechný

pre Krista, to sú charakteristiky, ktoré Kierkegaardovi chýbali v životoch ľudí, ktorí do kostolných lavíc sadali nedeľu čo nedeľu. Namiesto spoločenstva omilostených hriešnikov v kostole nachádzal spoločenstvá pyšných, sebeckých a náboženských ľudí, ktorí si myslia, že poznajú objektívnu pravdu.

Pravda je neuchopiteľná. Nedá sa sformulovať do téz. Preto odmietol Sokratove myšlienkové postupy a Heglove systémy nazerania na život a duchovno. Podľa Kierkegaarda Kristus nezanechal spisy systematickej teológie, ale zanechal činy. Pravda nesmie byť len akademické tvrdenie, ale aj životné skúsenosť, postoj, zážitok. Kresťanstvo je v prvom rade o živote, nie o náuke. Skutočný život pre Kierkegaarda vyviera z osobného poznania Boha a z poslušnosti voči Kristovi. Zásadnou otázkou sa stáva čistota alebo zvrátenosť ľudského srdca. Čisté srdce je ako oceán, ktorého hladina je rovná a priehľadná. Človek je však v zajatí hriechu, z ktorého ho

môže oslobodiť jedine Boh. Tu sa dotýkal spirituality ako sféry života, v ktorej sa nedá uplatniť racionalitu a logiku. Kierkegaard si pomohol metaforou „skoku“, teda radikálneho rozhodnutia v oblasti dôverovania Bohu. Životný princíp „buď - alebo“ sa postupne stal výraznou črtou jeho filozofie života.

Kierkegaardove varovania pred dôsledkami náboženských a kultúrnych trendov vtedajšieho Dánska sa po rokoch ukázali ako oprávnené. Súčasná kríza hodnôt a rozklad vnútornej sily kresťanstva zachvátil nielen Európu ale celý svet. Dnešný človek prežíva krízu identity. Zabúda na svoje korene a nevie, kam letí. Letieť však chce a túži. V srdci má absolútne túžby ale realita je bolestivá. Trpíme. Nie je to však utrpenie tých, čo pravdu žijú, ale utrpenie tých, ktorí ju strácajú. Ktosi povedal – ak nevieme, kam ideme, určite tam príde. ●

5. Biologické dni

5th Biological Days

NITRA 2009

Biologické centrum FPV UKF v Nitre
Nitra, 8.-9.10.2009
Biological Centre FPV UKF in Nitra

Dovoľujeme si vás pozvať na 5. Biologické dni, ktoré sa budú konať v Nitre 8. - 9. októbra 2009. Medzinárodnú vedeckú konferenciu organizujú Katedra botaniky a genetiky, Katedra zoológie a antropológie a Akademický klub Fakulty prírodných vied, Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Konferencia sa koná pod záštitou prof. RNDr. Lubomíra Zelenického, CSc., dekana Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. V rámci 5. Biologických dní ponúkame kvalitný vedecký program, ktorý, ako veríme, zaujme vedcov základného biologického výskumu, učiteľov biológie, ako aj pracovníkov v rôznych oblastiach aplikovanej biológie (medicína, poľnohospodárstvo). Jednotlivé sekcie budú zahŕňať prezentácie z biológie rastlín, biológie živočíchov a človeka, ako aj vzdelávania v biológii.